

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST NAKON JAVNE RASPRAVE: „IZMJENA ZAKONA O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA BIH KROZ ARGUMENTOVANU RASPRAVU“

Dana 30.05.2013. godine u biznis centru Unitic u Sarajevu, Centar za kulturu dijaloga, u saradnji sa Mrežom pravde, organizovao je javnu raspravu: „Izmjena zakona o slobodi pristupa informacijama BiH kroz argumentovanu raspravu“. Raspravi su prisustvovali predstavnici: Ministarstva pravde BiH, kabineta potpredsjednika FBiH, 16 nevladinih organizacija (Centar za istraživačko novinarstvo, Fondacija za socijalno uključivanje u BiH, Centar za zastupanje građanskih interesa, Helsinški Komitet BiH, Transparency International BiH, Centar za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu, Internews, Centar za Civilno Društvo Kyodo, Inicijativa mladih za ljudska prava BiH, BIRN BiH, TACSO BiH, Media centar, Žene ženama, Vijeće za štampu, Studentski EFM radio), OSCE-a, Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH, ONASE-e, Regulatorne agencije za komunikacije BiH, Dnevnog avaza, Hayat TV, Glasa Srpske, Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH, Ambasade Republike Bugarske, Fakulteta političkih nauka u Sarajevu i građana. Specifičnost održane javne debate u odnosu na sve druge posvećene ovoj temi je činjenica da je organizator onemogućio generalno tumačenje predloženog Nacrta Zakona, već je rasprava tekla u okvirima analize svakog pojedinačnog člana. Cilj organizatora je bio da svi subjekti rasprave budu ravnopravni, kako bi se osiguralo nepristrasno tumačenje predloženih izmjena, bez preuranjenog donošenja zaključaka o njihovim manama ili prednostima, do kojih se moglo doći samo kroz argumentovanu raspravu. Ova javna debata je obuhvatila analizu predloženih izmjena kroz članove zakona, a ne kroz generalizaciju, paušalni ili senzacionalistički pristup temi.

Debatu su prije početka u pisanoj formi podržali: ambasador Crne Gore u Bosni i Hercegovini – gospodin Dragan Đurović, ambasador Kraljevine Švedske u BiH – gospodin Bosse Hedberg, predsjednik Republike Srpske – gospodin Milorad Dodik, HDZ BiH – gospodin Dragan Čović i predsjedavajući Vijeća ministara BiH – gospodin Vjekoslav Bevanda.

Nakon uvodnih izlaganja organizatora, prisutnima se obratio zamjenik ministra pravde BiH - Srđan Radulj.

Sadržaj ovog saopštenja za javnost je podijeljen u deset cjelina, koje prate panele održane javne rasprave. U okviru svake cjeline predstavljeni su zaključci i preporuke o predloženim izmjenama Zakona, do kojih su kroz zajedničku argumentovanu raspravu došli predstavnici različitih društvenih sfera.

I

Predložena izmjena se odnosila na brisanje odredbe o pristupu ličnim informacijama. Iz Agencije za zaštitu ličnih podataka obrazloženo je da materiju predložene izmjene reguliše Zakon o zaštiti ličnih podataka i da nema potrebe da dolazi do dupliranja pravnih normi. Većina učesnika debate je smatrala da bi brisanje navedenog člana bilo protivno duhu zakona i da njegovo postojanje pravi puno više koristi, a ne štete i da nema potrebe za brisanjem ove odredbe.

II

Predložena izmjena se odnosila na dopunu načina tumačenja Zakona i osnovne principe. Većina učesnika je prihvatila stav da postojeći član ne treba mijenjati. Ipak, veliki broj učesnika je smatrao da predložena izmjena nije nekvalitetna i da bi uz određene dopune mogla doprinijeti kvaliteti Zakona. Te izmjene su se odnosile na dvije stvari: da se postojeći član koji govori o objavljivanju informacija bez odlaganja po najnižoj

prihvatljivoj cijeni - sačuva, ali da se premjesti u ciljeve i da se predloženi principi usvoje uz izmjenu predložene sintagme „sloboda informisanja“ u potpuniju i univerzalniju „sloboda izražavanja i informisanja“.

III

Predložena izmjena se odnosila na izmjenu osnovnih definicija u Zakonu. Učesnici debate su bili podijeljeni između dva stava. Prvi stav se odnosio na to da postojeći član ne treba mijenjati, ni dopunjavati, a prihvatio ga je najveći broj učesnika javne rasprave. Druga grupa učesnika je smatrala da postojeći član treba zadržati, ali i dodati predložene izmjene, uz dodatno definisanje pojmova: dan dostavljanja, dan podnošenja, pravo na privatnost/privatnost i legitimni interes.

IV

Najaktivniju i najproduktivniju raspravu izazvao je panel posvećen zaštiti privatnosti. Postojeći član koji se odnosi na izuzetke kod zaštite privatnosti, u Nacrtu je preimenovan u „ograničenje radi zaštite prava na privatnost i drugih legitimnih interesa“. Najveći prigovor u vezi sa predloženim izmjenama se odnosio na činjenicu da su izuzeci postali pravilo, čime je narušen princip slobode koji stoji i u samom naslovu Zakona. Najveći broj učesnika smatrao je da izmjene ne treba dozvoliti i da su neopravdan napad na slobodu pristupa informacijama. Iz Agencije za zaštitu ličnih podataka obrazloženo je da predložene izmjene nisu prepreka, nego dodatna prednost koja olakšava pristup podacima, jer je isključena potreba za provjerom javnog interesa u tačno određenim slučajevima, što omogućava puno jednostavniji pristup informacijama. Isključivanje ocjene javnog interesa u tačno određenim slučajevima, kako su na debati izjavili predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka, ne znači da je ocjena javnog interesa isključena u svim drugim slučajevima i da je pogrešna interpretacija Nacrta tumačenje da je javni interes u potpunosti isključen. Većina članova debate je nakon argumentovane rasprave iznijela je stav da su predložene izmjene loše i da ih ne treba usvojiti.

V

Ova cjelina saopštenja usko je povezana sa prethodnom stavkom, s obzirom da se odnosi na član Zakona koji je uzajamno povezan sa prethodnom tačkom – ispitivanje javnog interesa. Većina učesnika odbila je prijedlog da se postojećem Članu 9. doda i četvrti stav, uz obrazloženje da bi ukidanje utvrđivanja javnog interesa uticalo na moguću zloupotrebu Zakona. Manji broj učesnika je smatrao da izmjena nije nekvalitetna, ali da bi njen sadržaj trebao biti u sklopu Člana 8.

VI

U okviru panela koji je razmatrao podnošenje zahtjeva polemizalo se o pitanju da li treba brisati dio koji se odnosi na pristup ličnim informacijama. S obzirom da je ovo pitanje usko povezano sa stavkom jedan, učesnici su glasali na isti način. Većina učesnika je iznijela prijedlog da stav 3. ne treba biti obrisani i da ne treba brisati dio koji se odnosi na lične podatke iz Zakona o slobodi pristupa informacijama.

VII

Panel posvećen postupanju nadležnog javnog organa po prijemu zahtjeva produkovao je zaključak da predložena izmjena da se postojeća riječ „prilaže“ zamijeni sa „dostavlja“ nije sporna, te je većina učesnika glasala za njeno prihvatanje.

VIII

Panel posvećen ličnim informacijama nije izazvao veliku polemiku, s obzirom da su učesnici debate u nekoliko navrata, u ranijem toku rasprave, izjavili da smatraju da ne treba dozvoliti brisanje dijela zakona koji se odnosi na lične podatke. Većina učesnika je, u skladu sa tim, potvrdila da brisanje odjeljka posvećenog ličnim informacijama ne bi bilo opravdano.

IX

Dio javne rasprave koji se odnosio na pitanje prava na žalbu, privukao je veliku pažnju učesnika. Pohvaljena je ideja uvođenja ovog instituta u Zakon, čime je usklađen sa međunarodnim Konvencijama, ali je istaknuto da bi pravo na žalbu trebalo biti uređeno na drugačiji način. U vezi sa tim, učesnici debate su predložili organizovanje posebne javne rasprave posvećene ovoj temi, a koju će organizovati inicijatori izmjena Zakona. Sudionici su se složili da je u ZoSPI neophodno uvesti pravo na žalbu, međutim, smatraju da bi se žalbama trebalo baviti stručno tijelo (npr. povjerenik za slobodu pristupa informacijama) kako bi brže i efikasnije, sa više znanja i vještina moglo postupati po žalbi. S obzirom da takvo tijelo nije predviđeno niti postojećim tekstom ZoSPI, niti predloženim izmjenama, a regulisanje postojanja takve institucije i njenih ovlaštenja bi obuhvatalo rad na izmjenama više članova Zakona, sudionici smatraju da ova pitanja trebaju biti predmetom zasebne rasprave, te zastupaju stav da u ovom trenutku nije korisno ni svrsishodno uvođenje novog člana 23. u ZoSPI u predloženom obliku

X

Panel koji se razmatrao odnos Zakona o slobodi pristupa informacijama prema drugim zakonima produkovano je zaključak da je nužno usuglasiti sadržaj i principe drugih zakona sa ZoSPI.

XI

Posljednji panel nije pokazao postojanje suprotstavljenih mišljenja, kada je riječ o prelaznim i završnim odredbama Zakona, čiji se sadržaj odnosio na postojanje zahtijeva po prečišćenom tekstu Zakona. Učesnici su potvrdili da je njegovo postojanje poželjno.

Po završetku analize posljednjeg člana, učesnicima su predstavljeni zaključci i preporuke do kojih su zajedničkom argumentovanom raspravom došli tokom dijaloga u okviru deset panela. Svi predstavljeni zaključci su prihvaćeni i istaknuto je da je cilj javne rasprave ostvaren – da se kroz analizu konkretnih zakonskih prijedloga dođe do pojedinačnih zaključaka i preporuka. Nakon završne riječi organizatora, debata je formalno završena.

